

HET GOUDEN KALF

Libretto: Jibbe Willems

Oratorium gecomponeerd door Jan-Peter de Graaff.

1. Wij nog hongerig als slaven

KOOR ISR

*Wij nog hongerig als slaven
zijn midden in de nacht
Egypte uitgejaagd*

*wij
de zweep nog schrijnend
tussen schouderbladen,
voetzolen beblaard*

*wij
zijn door de furie
van de farao
en zijn paarden na geraasd*

*wij
hebben ons vermoeide lijf
door de schrale razernij
van de woestijn geschraapt*

*wij
dolen rond, verloren volk,
maar wat, is nu de vraag,
zijn wij, niet langer slaaf?*

*maar wat
zijn wij
niet langer slaaf?*

2. Wij zijn het uitverkoren volk

- AÄRON
- A. wij zijn het uitverkoren volk met tien plagen daverend
 - B. uit slavendienst geleid, door een schuimbekkende farao op
 - C. paarden met in het donker vonkende hoeven nagezeten
- AÄRON en KOOR ISR *ja!*
- AÄRON
- D. de hand van God de Vader zelf heeft voor ons alleen, Zijn kinderen,
 - E. de Rode Zee in twee gespleten, en al wie ons, de bloeddorst
 - F. in de ogen, het kwaad aan wilde doen de diepte in gesmeten
- AÄRON en KOOR ISR *voorbested!*
- AÄRON
- G. zijn wij, voor grootse dingen, waarom anders zijn ons
 - H. de kluisters afgenomen, voorbestemd voor vrijheid,
 - I. maar wat doen wij met onze herwonnen tijd?
- AÄRON en KOOR ISR *Wij wachten!*

3. Wij zijn gemaakt om te volgen

SOLO

*wij zijn gemaakt om te volgen
en doen wat ons wordt opgedragen;
uit onvrijen werden wij geboren
- ook onvrij*

KOOR ISR

*het is generaties
in ons DNA gestampt:
wij dienen onder meesters*

*wij zijn wat we bezitten - niets
een volk zonder een land*

*wij wachten nu
tot iemand zegt*

doe dit

doe dat

doe dit

doe dat

*zonder iemand die ons zegt
wat we moeten doen
zijn we onthand*

4. De tong taaier dan kamelenleer

- AÄRON
- A.** de tong taaier dan kamelenleer,
de huid gebarsten, de woestijn
genesteld in onze longen liepen wij,
verloren volk, mijn broer Mozes
achterna, de riviervondeling
in zijn mandje van papyrus,
- B.** Mozes
de Nijldobberaar, die zich met
brandend braambos onderhield,
die zich door God gezonden wist,
die ons beloftes deed, Mozes,
de gesel van Egypte, Mozes die
de plagen neer liet dalen, Mozes
die ons knorrend ingewand
met manna uit de hemel vulde
- AÄRON en KOOR ISR *Manna!*
- AÄRON
- C.** Als ik nog één hap van dat kleffe
spul naar binnen moet wurgen
loop ik linea recta terug naar Egypte,
had Hij het uitverkoren volk niet
met melk en honing kunnen voeden,
- Nee!
- AÄRON en KOOR ISR *Manna!*
- AÄRON
- D.** In Egypte aten we graan en
dronken we schoon water, we
mochten niet zeggen wat we wilden,
nee, maar hadden we dorst?
- Nee!
- KOOR ISR *Manna!*
- AÄRON
- E.** We sliepen achter slot, de deur
vergrendeld, maar wel op stro
en onder wol, niet op een
matras van zand en zonder
een deken van vorst, hier
aast klein gedierte in de nacht
op ons vlees, wat hebben wij
aan vrijheid, als die vrijheid
ons naar het leven staat?
- AÄRON Niets!
- KOOR ISR *Manna.*

5. Mozes leidde ons

KOOR ISR

*Mozes leidde ons
naar deze berg*

de Sinaï

*en we volgden hem
naar deze berg*

de Sinaï

*wij volgden want
dat waren wij gewoon*

*zelfs met de vrijheid
in de benen
vraagt de slaaf*

waarheen?

en Mozes zei:

de Sinaï

6. Mijn broer leidde ons

AÄRON

- A.** Mijn broer leidde ons,
karavaan in lompen,
naar deze berg, een vuist
van rots in verder leegte,
geen beschutting voor de zon
die in onze huid bijt, de kou
die 's nachts in onze ingewanden
kruipt, het klein gedierte
dat aan onze tenen knaagt
- B.** sinds mijn broer de Sinai
op is geklommen, de ijle
hoogte in verdween en ons
zijn tros verschoppelingen achterliet ,
is de maan gezwollen
en weer afgenomen, wij
wachten hier reeds
ál haar schijngestalten lang
- C.** wij volgen met de ogen
zijn voetstappen naar boven,
naar daar waar de Sinai
zijn top met rook omhult,
waaruit de vlammen
de hemel schroeien
- heeft Mozes ons alleen gelaten?

7. Mozes, waar ben je

KOOR ISR	<i>Mozes!</i> <i>Waar ben je?</i> <i>Wie moeten wij nu volgen?</i> <i>Gezwellen is de maan en ook weer afgenomen, smalle sikkkel in de koude nacht van de woestijn</i> <i>Mozes!</i> <i>Waar blijf je?</i> <i>Wie moeten wij nu volgen?</i> <i>Mozes!</i>
SOLO	<i>ik wacht in angst tot iemand zegt wat ik moet doen</i>
KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
SOLO	<i>waarheen in deze leegte die aan mijn geest vreet</i>
KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
SOLO	<i>Jij ging ons voor en leidde ons de weg</i>
KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
SOLO	<i>Zolang ik jou kon volgen kon ik je geloven</i>
KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
SOLO	<i>Zolang jij weg bent wacht ik zonder bescherming op ontferming</i>
KOOR ISR	<i>de leegte tast ons aan de leegte tast in ons</i> <i>wij wachten op ontferming</i>

8. Mozes / Ik wacht

KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
SOLO	<i>ik wacht en boven brandt de Sinäi</i>
KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
SOLO	<i>Hij laat ons in de steek.</i>
KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
SOLO	<i>Hij laat ons in de leegte.</i>
KOOR ISR	<i>Mozes!</i>
	<i>Wij staan hier verloren</i>
	<i>wie moeten wij nu volgen?</i>

9. Laat ons niet langer in de leegte staren (I)

AÄRON	A. laat ons niet langer in de leegte staren niet langer wachten op een opdracht niet langer volgen wat ons wordt verteld door meesters of profeten, nee! niet langer dienen wij in slavernij wij Israël zijn vrij
KOOR ISR	<i>Wij staan hier verloren wie moeten wij nu volgen?</i>
AÄRON	B. wij Israël zijn vrij
KOOR ISR	<i>wie moeten wij nu volgen?</i>
KOOR ISR	<i>Aäron?</i>
AÄRON	Wie?
KOOR ISR	<i>Aäron!</i>
AÄRON Ik?	
KOOR ISR	<i>Jij spreekt al met onze stem, jij laat ons niet in de steek jij laat ons niet in de leegte. Aäron!</i>
AÄRON	Ja?
KOOR ISR	<i>Spreek!</i>

10. Laat ons niet langer in de leegte staren (II)

AÄRON

- A.** laat ons niet langer
in de leegte staren
- onze stemmen lang
genoeg gesmoord
opgesloten in de keel
- laat ons zingen nu
- onze lijven zwak geslagen
en vermoeid
van stenen dragen
- B.** laat ons dansen nu
- onze mond verwrongen
van het vereren
van onze valse meesters
- laat ons kussen nu
- laat ons drinken eten
dromen denken
- laat onze vrije lijven
vrijen
- wat hebben we aan vrijheid
als we niet mogen leven?

KOOR ISR

wij dansen
wij zingen
wij kussen
wij drinken

vrij!

wij dromen
wij eten
wij vrijen
wij leven!

vrij!

11. Wij Israëlieten, wij dolend volk

AÄRON

- A.** wij Israëlieten wij dolend volk
wij uitverkoren volk wij volk
van vermoeide zielen wij smijten
onze laatste ketenen van ons
wij kijken niet langer Mozes na,
het hoofd in de nek, de nek
verrekt, Mozes, die hemelwaarts
verdween in zwarte rook, verstopt,
als god, zijn medemens verlaten
- wij werpen onze laatste boeien af,
bevrijden ons van onze lompen,
ontsteken vreugdevuren en
verbranden dansend onze kleren
- wij Israëlieten genieten zingend
gillend van de hitte van het vuur
en van onze naakte lijven wij draaien
om elkaar en wervelen als vlammen
alsof ons lichaam zelf ontbrandt
hier staan wij blakend als
de eerste vrouw de eerste man
- wij rukken het Egyptisch goud
dat wij mee hebben gesmokkeld af
geen kleren meer geen gouden
ringen wij rukken de sieraden
uit onze oren en werpen al wat
blikkert in de hitte van het vuur
- B.** daar borrelt en bruist
het gesmolten goud
en uit de rode gloei
rijst een stierkalf op
de vlammen vormen
horens op zijn kop

KOOR ISR

*Israël
dit is je god
die je
uit Egypte
heeft geleid!

Mozes!*

SOLO

*als hij ons in de steek laat
maken wij ons eigen god*

KOOR ISR

Mozes!

SOLO

oh gouden kalf

ik offer u

mijn lijf mijn leven mijn genot

ontvang mij

in extase

KOOR ISR

wij dansen

wij zingen

wij kussen

wij drinken

Eindelijk vrij!

wij dromen

wij eten

wij vrijen

wij leven!

Eindelijk vrij!

12. Dan, natuurlijk dan

AÄRON

dan
natuurlijk dan
besluit mijn broer zijn bergtop af te komen

de ogen vol woede
en in zijn armen
wiegt hij
twee stenen
alsof hij een baby draagt

hij blijft een moment hoog
op een rotsblok staan
kijkt neer op zijn volk
dat zich na jaren eindelijk
van slavernij bevrijd weet

dit volk
de voeten gebarsten van de vlucht
en ondanks de pijn
de kracht vindt om te dansen

dit volk
de stem schor van het stof
en ondanks de dorst
de kracht vindt om te zingen

dit volk
dat zich veerkrachtig toont
en uit de dood ontsnapt
nieuw leven vindt

geen trots
voelt Mozes
geen erbarmen
of zelfs liefde
voor de mensen die hem
als vader zien
en hem zonder twijfel
de woestijn in zijn gevolgd

hij heft zijn armen
tilt de stenen die hij draagt
platte keien die beschreven lijken
hoog boven zijn hoofd
en smijt ze in het vuur
smijt ze op het schitterende kalf
dat vonkend open barst

13. Is dit hoe mijn volk de leegte vult?

SOLO

*is dit hoe mijn volk
de leegte vult*

*kwispelend
als beesten*

zuipt en vreet

*om ontucht brult
om vlees*

*is dit hoe mijn volk
zijn schuld*

*aan god
vergeet?*

14. We vallen stil

AÄRON

- A.** we vallen stil en staren naar mijn broer die,
het schuim op zijn lippen, om zijn god gilt en
kleine rotsen naar beneden smijt, op ons,
zijn volk, klam en verkild, rillend van de kou
nu hij het vuur dat ons verwarmde heeft gedoofd,
hij raakt ons met zijn scherpe keien, hij
stenigt ons, zijn volk, zijn kinderen die hem
tot hier gevolgd zijn die op hem hebben gewacht

de nacht die ons beschutte wijkt voor het
asgrauw van de dag en Mozes vermorzelt
alle vreugde, stampt ons gouden beeld
tot stof, vermengt het met de laatste druppels
vocht

- B.** die onze dorst in de woestijn nog
kunnen lessen en dwingt ons de resten
van het kalf in enkele schurende slokken
door de strot te wringen
- C.** al wie durfde zingen al wie danste en wie
het waagde om te vrijen zij vervloekt

Mozes banjert weer naar boven om zijn god
om straf te vragen en wie bij zijn terugkeer
nog onschuldig zijn roes ligt uit te slapen,
in vrede omdat hij wist of hoopte
eindelijk in vrijheid te leven, ontwaakt
niet in een roes maar in zijn eigen bloed

Mozes trekt de wapens tegen eigen volk,
al wie durfde dromen
wordt de adem uit het lijf genomen

en wie overblijft trekt
in nieuwe slavernij
veertig jaar door de woestijn

om te sterven vlak voor zij
het beloofde land bereiken

terwijl

het beloofde land was die nacht
zo vervloekt dichtbij

15. Zo dool ik

SOLO

*zo dool ik
tot mijn dood
door de woestijn*

maar

*het beloofde land
was die nacht
zo vervloekt dichtbij*

KOOR ISR

*zo dolen wij
tot de dood
door de woestijn*

maar

*het beloofde land
was die nacht
zo vervloekt dichtbij*